

MILE VIOLA

Másfél napom Budapesten

Mi itt lenn, ebben a városban, valamikor mind tündérek voltunk, csak erről már réges-régen megfeledkeztünk.

Sok ember az asztal körül. Van a csaj, akinek mindig pontosan két centi a lenövése, ő vagyok én. A többiek rendes arcok, egyetemisták.

– Minden nő egy kurva.

– Minden férfi fasz.

Ilyen és ehhez hasonló szóváltások csak az alkalom vége felé kerülhetnek terítékre, mikor nehéz a fej, és ritkás a sörpadon ülők sora.

Most még majdnem mindenki jelen van. A lelkes bólogató, aki egyszer majd megváltja az országot (szigorúan csak az országot, mert a világ nem mi vagyunk). A kibillenthetetlen pszichológusnövendék. Az elkeseredett szingli. Néma Vadalma. Pirosábrázatú. Dohányosok, békeharcosok, anarchisták.

Száll a füst, a sör még mindig fel van vizezve, de már senki sincs, aki megemlítené. Mit hallottunk a csajról, aki már a gimiben is olyan szerencsétlen volt? Egyre kövérebb szegény.

Sokat fecsegünk, mert nincs mit mondanunk egymásnak.

Mosolygós pár az éjszakai buszmegállóban. Én másik járatra szállok. A végtelenségben mindenkinek saját út jutott. Ők repülnek nemtudomhová romantikázni, én meg döcögök.

Döcögök a Világ végére, nagyanyámhoz.

A Világ végét Pestszentlőrincnek hívják. Álmos panelházak bambulnak az éj rózsaszín ege felé, minden villanypóznán puffadt galambok szundítanak.

Öreganyám a harmadikon lakik, konyhaablakából nappal látni a szomszéd ház kéményeit, antennáit. A felettünk lakó kiscsaj kedvence Avicii, de a többi dallamos semmitmondást is előnyben részesíti. Mellettünk kétes foglalkozású fiatal férfi lakik. Mama sokat kesereg miatta, mert néha tíz után fürdik.

Megvárt, pedig mondtam neki, hogy ne tegye. Mindig a saját feje után megy.

– Van a hűtőben rántott hús, meg brokkoli leves, a kenyeres kosárban kifli, de feltétlenül egyél hozzá valamit, háromféle felvágottat vettem, a kamrában magvak, retek, almálé...

– Nem vagyok éhes.

Le kell állítani, még mielőtt nagyon belemelegszik a mondandójába.

– Nem vagy éhes?! – kérdezi felháborodva, mint-ha ez hajnali háromkor valami emberiség ellen vétett hatalmas bűncselekmény lenne.

– Nem. Csak fáradt.

Persze az is lehet, hogy nem tudott elaludni, anynyira várt engem. Az egyedül élő emberek többsége valósággal szomjazza az együtt töltött minőségi és nemminőségi időt, talán épp azért, mert kevés jut nekik.

Tulajdonképpen örülhetnék is.

– Zsombi ma korán kelt – így panaszkodik Mama egy reggelen.

Idegesen ropogtatom száraz vajaskiflimet. Még van tíz percem, azalatt sminkelnem és öltözködnöm kell, meg ellenőrizni, hogy minden megvan-e, ma tanítok az egyetemi gyakorlaton, jajj, csak el ne felejtsem ezt meg amazt...

– Nem tudom, miért csinálja, mikor úgyse megy sehová. Tolvaj.

Ez új. Eddig csempész volt.

– Tolvaj?

– Az, tolvaj. Autókat lop. Egyszer az Irénkéék kosiját is ellopta. Abból van ennyi pénze.

Mamának lassan annyi elmélete van a mellette lakó srác tisztességtelen foglalkozását illetően, hogy akár bestsellert is írhatna belőle.

– Vigyél gyümölcsöt! – állít meg az utolsó pillanatban, szinte a küszöbön. Nyomorult gyümölcsök, sietnem kell!

– Nem fér be! – próbálok visszafogott maradni, de azt hiszem, így is kiabálok.

Nagyanyám megszeppenve, és egy picit sértve néz vissza rám. Tekintete lassan hamvadó tűz: karamella, kávé és egy sutyiban elszívott, vékonyra sodort cigaretta.

– Köszönöm, nem kell – most meg remeg a hantom. Lehajtom a fejemet, megpusztilom, megölelgetni nem merem.

– Legyen szép napod. Este jövök.

– Neked is, kicsikém! – hangjában aggodalom cseng. Szerintem azt hiszi, idegbeteg vagyok.

Fénykorában öreganyám maga volt a Munkás Audrey Hepburn. Csillogó, fekete szeme sok férfi képzeletét megmozgatta. Egyikőjük még verset is írt tiszteletére

A szépséges Aphrodité címmel, amelyet – egy vasárnapon vizit alkalmával – az egész családnak felolvasott.

Valahol még megvan az a fénykép, amelyet – állítólag – egy ismeretlen fiatalember nyomott kezébe a vonaton. Két különböző felvétel, jó rosszul összerakva. A papír jobb oldalán a hamvas Mama bámul ki egy vonat lehúzott ablakán, haja tupírozott, ajka telt, szeme réveteg. Bal oldalt pedig ez a titokzatos valaki, ahogy egy – a vonat oldalát imitáló – falhoz vagy konténerhez támaszkodik. Középen nagy csík, a két kép összeillesztésének helye.

Ez választja el őket örökre egymástól.

Nem igaz, hogy városban nem csicseregnek a madarak. A megálló felé baktatva, minden reggel hallom őket. Vörös csőrű, dagi feketerigók bújnak meg a szmogon edzett, poros dísznövények rettenthetetlen ágacskái között. Nézik, melyik iskolába trappoló gyerkőc veszíti el szénhidrátban gazdag uzsonnáját.

A ma borongósan indul, az éggel együtt mintha minden szürkébb lenne. Megint lerobbant a busz.

A bal oldali panelház fentről második nyitott ablakában újabb leskelődő: kétfogú bácsika, mosolygós, kíváncsi.

– Kérem, szálljanak le, a busz nem tud továbbmenni! – Még a hangszórók recsegése is ugyanolyan tompa, mint máskor. Vagy tompább. Vagy nem tudom.

Az új busz vezetőjének sietős a dolga. Féltem a laptopom, aztán meg az életem, ahogy egy-egy bukkanó vagy kátyú tiszteletére a levegőbe emelkedünk.

Havanna, aztán Kiszpest. Ennek a városrésznek különös zenéje van: agresszív „MEGSZŰNT!”-felirat egy sanyarú sorsú, néhai kisbolt maszatos üvegablakán; művirágokkal elhalmozott, megfeszített Krisztus a villamosmegállóban; plakát ártatlan gyerekekkel és hamis tekintetű, mellmutogató nővel, amint éppen egy jókora kiflibe harapnak; kicsi házak viharvert teteje; megint panelrengeteg; a sorok között játszótér; olcsó hirdetések; félbehagyott építkezés, aztán hopp, Köki.

Kéne írni valamit. Valami meséset. Ami kicsit más, mint az iskola, de azért mégsem annyira. Ami aztán megmondja, jól megmondja! Kéne írni valamit a gyerekekről, ahogy merengő tekintettel állnak a felnőttek elé. Mindjük szemében egy-egy saját tenger van, nem is tenger, inkább óceán.

Meg kéne írni az örök életet.

Azt a mondatot, amit mégis elhallgatok, mert én nem vagyok olyan őszinte, mint az a kölyök, akitől hallottam.

Írni kéne arról a néhány dolgozatról, amit kijavítottam. A szálló krétaporról, az osztálytermek fojtott bűzéről. Sárga, ötvenkilences számú terveinkről Zolnával. Azt mondta, szívesen alapítana iskolát. Meg a gyerekkoráról is mesélt, a telepről, a bandáról.

Egyszer majd megváltjuk a világot. Azt már tényleg megírom.

Mert a tündérek léte nem élet, elmúlásuk nem halál. Mert mindent éreznek, de semmit sem jobban vagy kevésbé. Mert nem beszélnek.

Állott sushi morog a gyomromban. Nincs még kedvem hazamenni. Inkább veszek egy csokor nárciszt a Deák tér aluljárójában egy nénitől – aki mindenáron a nevemet akarja tudni, de ha valótlanul mondok, az se baj –, és végigsétálok vele a Mester utcát.

Tetszenek a virágaim?

Hétfő délután, szürke ég, fekete varjak. Nagyanyám meg én, egyforma kabátban, az Auchan buszmegállóban ücsörgünk. Akciónap van.

Mama az anyaságról mesél, szerencsére most nem jön azzal, hogy egyszer majd nekem is be kell vállalnom pár gyereket, biztos fél attól, hogy nyilvánosan kezdek el kiabálni, vagy kiabálva sikítani, netán sikítva bömbölni.

Egyébként szeretem hallgatni a történeteit. Egy kicsit én is bennük vagyok, meg az az ősem is, aki olyan régen élt, hogy még az ükanyám sem tudott róla.

Jön a busz, a volán mögött álmos tekintetű sofőr nézi a feláramlókat. Legtöbbjük kopott botot szorongat göcsörtös kezében.

Velünk szemben nyitott szájú, bamba öregasszony.

– Ez mindig itt van – mondja Mama. Suttog, de mindenki hallja. – Mindig ilyen a haja, mindig azt a kék táskát hozza magával, és mindig tátva van a szája. Szerintem már nem egészen normális.

Elpirulok. Nem szólok rá, tudom, hogy csak értetlenkedést szülnék vele. Igazán jöhetne már az a végállomás.

Szatyrokkel nehezítve battyogunk az aszfalton. Mama most nem liheg, pedig igen nehéz körülöttünk a levegő. Kisüt a nap, egyforma árnyékunk lassan imbolg lábunk nyomán. Az én kabátom előbb megvolt.

– Itt találkoztam múltkor azzal a férfival, aki mindig olyan nagyot köszön, és hatalmas sületlenségeket mond. – Úgy csacsog mellettem, mint egy ötéves.

A házba érve nyakunkba vesszük a lépcsőket. Pörkölt illata terjeng a korlátok között. Ráérősen kígyózik lefelé a fokokon, míg annak rendje és módja szerint orrunkba ér.

Magasra emelt, női hang felháborodását kislány zokogása kontrázza:

– Nem beszélhetsz így velem! – kényelmetlenül érzem magam. Mintha kéretlenül valaki fejébe bújtam volna. Hallanám a személyes gondolatait, titkait. Ahonnan jövök, vidéken a házak fala vastag, elnyeli az ehhez hasonló drámaszerűségeket.

– Anna kikap – magyaráz sokat sejtetően öreganyám. Ő már régóta szívja az itteni hússzagot.

– „Isten éltesse, Ilonka néni!” – olvassa felháborodva öreganyám egyik születésnap köszöntését a facebookról. – Mit néz ez engem?!

Ha ő lenne a mesebeli anyóka, azért tépetné szét farkasaival a szerencsétlen vándorokat, mert öreganyámnak merészelték szólítani.

– Szerintem ez a Zsombi drogdíler.

– Miből gondolod?

– Sok pénze van. És sosem látom munkába menni.

– Nem lehet, hogy otthon dolgozik?

– Nem. Egész biztosan drogdíler.

– Kincsem, nézd! – zuhanyzás közben dugja orrom alá a telefont. Minden szót megtalált a Szókeresőn. A képernyőn színes konfetti-imitáció. Százötvendeszerre is.

Mert mi élünk, aztán meghalunk. Mert nem szeretjük azt, akit utálunk. Mert kevesen, nagyon kevesen vannak közülünk, akik tiszta szívvel mondanak Áment.

Nagyanyám, amikor Budapesten megjelent, a Munkás Audrey Hepburnné változott. Ki volt azelőtt?

Erre a kérdésre fejrázással válaszol. Azt mondja, az már olyan régen volt, hogy egyáltalán nem emlékszik rá. Anyám szerint szégyelli származását, azért nem beszél róla. Én nem így gondolom. Szerintem Mama igazat mond.

A tündérek ugyanis tündérlétükből kilépve elfelejtik azt.

Mert öreganyám – mint mindenki más is – tündér volt valamikor. Egyszer az Erdőn belefutott egy kalandos kedvű idegenbe, aki lehozta őt ide, ebbe a városba, és aki után csak egy fekete-fehér fénykép maradt.

LADIK KATALIN

Önharcgép

*Belenéz az összetört tükörbe:
ott áll saját tudatlansága tisztaságában,
nem lát kétségbeesést és szenvedélyt.
Tudatlansága a derűben, a gépolajban van.
Ez a gép nem játszadozik a tükörszilánkokkal,
arcásai befogadják a halál sugárzását,
és látnak derűs rozsdatemetőt.*

Füves mezőre lépj

*Megrázkódott, testéből egy szekrényt
szakított ki és tolt fel az égboltra.
És mintha nem tartoznának egymáshoz,
ő egyre távolodott és egyre erősebben vérzett.
A szekrény fájdalmasan énekelni kezdett,
hangja azonnal hajjá változott, és kéjesen szétterült:
„örökké közeledünk egymáshoz
a holdfényben száradó hálók között.”
Ő, aki fűszálakból gyűjtötte össze a testét,
hogy legyen virágzása és vágódása,
rájött, nélkülük is lehet élni tovább,
miként a billentyűk,
a leírt sorokat azonban nem lehet olvasni.*